УДК 378.147.1:811.161.2’38
© Колесник Л. Ф.

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ СТИЛІСТИКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Постановка проблеми. В умовах розбудови України, утвердження її на міжнародній арені, закріплення української мови як державної, розширення процесів демократизації нашого суспільства постала настійна потреба зміцнення статусу української мови, забезпечення використання її в усіх сферах громадського і державного життя. Досконале, ґрунтовне володіння українською літературною мовою у повсякденно-діловій діяльності є обов’язком кожного громадянина.

Сучасне українське суспільство зазнає змін, викликаних процесами міжкультурної інтеграції, розширенням інформаційного та комунікаційного простору. Особливого значення набуває проблема формування особистості з високим рівнем духовності й культури, здатної вільно й відповідально визначати свою позицію серед інших, гнучко реагувати на зміни в навколишній дійсності, конструктивно на неї впливати. Сучасній державі потрібні люди творчі, самостійні, спроможні виражати свою індивідуальність, проявляти свої здібності, нахили, інтереси, бажання, ставлення; здатні до особистісного самовираження, реалізації власних сутнісних сил, вербалізації свого ціннісного ставлення до довкілля та самих себе. У зв'язку з цим стає актуальним оновлення змісту й методів навчання з орієнтацією на творчу ініціативу, самостійність та вільний розвиток особистості, формування у неї власної позиції і вміння її відстоювати, прищеплення навичок спілкування із представниками різних соціальних груп.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як відомо, поняття комунікативної компетенції ввійшло в науковий обіг у 1972 р. завдяки американському лінгвісту Д. Хаймзу.

Визначення комунікативної компетентності як здатності особистості орієнтуватися в ситуаціях спілкування, розуміти партнера з комунікації та володіти технікою спілкування, виокремлення її структурних компонентів стало метою наукових розробок Ю. Ємельянова, Ю. Жукова, М. Заброцького, Л. Петровської, С. Максименка, А. Панфілової, С. Руденського.

Науковими дослідженнями Л. Божович, Л. Виготського, Т. Драгунової, І. Дубровіної, Д. Ельконіна, В. Мухіної, Д. Фельддггейна, Е. Еріксона доведено, що сенситивним періодом для формування комунікативної компетентності є підлітковий вік, для якого притаманні посилення потреб у спілкуванні, розширенні соціальних контактів, прагнення до самоствердження, активна участь у житті суспільства.

Аналізуючи поняття та суть компетенції, можна зробити висновок, що компетенція – це вимога чи норма до освітньої підготовки учня. Відзначається роль ключових компетенцій, універсальних у різних ситуаціях. На основі порівняння думок та поглядів вище згаданих науковців можна зробити висновок, що компетентність стосовно компетенції виступає як інтегративне поняття, що характеризує людину як суб'єкта, який реалізує в практичній діяльності компетенції, якими він володіє.

Мовленнєва компетенція є поняттям комплексним. Спираючись на мовну компетенцію, вона охоплює систему мовленнєвих умінь (вести діалог, сприймати, відтворювати і створювати усні й писемні монологічні та діалогічні висловлювання різних видів, типів і жанрів), необхідних учням у різноманітних життєвих ситуаціях. Мовленнєва компетенція особистості виявляється у сформованості умінь користуватися усною і писемною літературною мовою, багатством її виражальних засобів залежно від цілей і завдань висловлювання та громадського життя.

Стратегічна компетенція – здатність ефективно брати участь у спілкуванні, обираючи для цього вірну стратегію дискурсу, якщо комунікації загрожує розрив через шум, недостатню компетенцію та ін., а також адекватну стратегію для підвищення ефективності комунікації [18; 39].

Із позицій компетентністного підходу рівень освіти визначається здатністю вирішувати проблеми різної складності на основі наявних знань та досвіду. Компетенції можна визначити як сукупність здібностей реалізації свого потенціалу (знань, умінь, досвіду) для успішної творчої діяльності з урахуванням розуміння проблеми, подання прогнозованих результатів, визначення причин, що перешкоджають діяльності, пропозиції щодо усунення їх, здійснення необхідних дій та оцінки прогнозованих результатів.

Постановка завдання. У межах статті розкрити особливості формування комунікативних стратегічних компетентностей у старшокласників при вивченні стилістики української мови, зокрема особливостей наукового та офіційно-ділового стилю.

Виклад основного матеріалу. Мовленнєва стратегічна компетенція є поняттям комплексним. Спираючись на мовну компетенцію, вона охоплює систему мовленнєвих умінь (вести діалог, сприймати, відтворювати і створювати усні й писемні монологічні та діалогічні висловлювання різних видів, типів і жанрів, враховуючи ситуацію), необхідних учням у різноманітних життєвих ситуаціях. Мовленнєва компетенція особистості виявляється у сформованості умінь користуватися усною і писемною літературною мовою, багатством її виражальних засобів залежно від цілей і завдань висловлювання.

Як відомо, система компетентностей у шкільній освіті має ієрархічну структуру, рівні якої складають:

– ключові компетентності (міжпредметні та надпредметні компетентності) – здатність особи здійснювати складні поліфункціональні, поліпредметні, культурнодоцільні види діяльності, ефективно розв'язуючи актуальні індивідуальні та соціальні проблеми;

– загальногалузеві компетентності – компетентності, які формуються учнем упродовж засвоєння змісту певного навчального предмету і які відбиваються в розумінні того місця, яке цей предмет посідає в суспільстві, а також уміння застосовувати їх на практиці в рамках особистісної діяльності для розв'язування індивідуальних та соціальних проблем;

– предметні компетентності – складова загальногалузевих компетентностей, яка стосується конкретного предмету; ті, що їх набуває учень при вивченні певного предмета протягом конкретного навчального року.

При впровадженні комптетентнісного підходу в навчанні важливо зосередити зусилля на:

- виявленні умов ефективного формування в учнів життєвої компетентності;
- визначенні ключових компетентностей для різних сфер життєдіяльності особистості;
- розробці моделей розвитку життєвої компетентності в учнів (із урахуванням сензитивних періодів у розвитку);
- обґрунтуванні оптимальних технологій, що сприяють оволодінню компетентністю, розширюють можливості компетентнісного вибору особистістю життєвого шляху.

Вивчення стилістики української мови в середній школі реалізує стратегічно-компетентісний, функціонально-діяльнісний та особисто-орієнтований підходи, що відповідає сучасним суспільним запитам, запропонованими Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти [6]. Мета навчання полягає у формуванні інтелектуально розвиненої, морально досконалої, національно свідомої, духовно багатої мовної особистості, яка вільно володіє виражальними засобами сучасної української літературної мови, її стилями, різновидами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності, відзначається готовністю до подальшого навчання, спроможна самостійно визначити цілі самоосвіти, самовиховання й саморозвитку та діяльнісно їх реалізувати. Отже, вивчення зазначеної теми спрямоване на розв’язання комплексу завдань навчання, виховання і розвитку сучасної особистості. Ідеться про таке:

– формування усвідомленого ставлення до української мови як інтелектуальної, духовної, моральної і культурної цінності; потреби знати сучасну українську мову й досконало нею володіти в усіх сферах суспільного життя; готовності до адекватного вибору і отримання освіти;

– розвиток креативно-інтелектуальних здібностей учнів, їхнього інтересу до вивчення української мови, до творчого осягнення вершин української культури й мистецтва слова;

– формування стратегічних мовних компетенцій, тобто системних знань про мову як засобу вираження думок і почуттів людини, практичних навичок володіння культурою мови, дотримання в усних і письмових висловлюваннях орфоепічних, орфографічних, лексичних, морфологічних, стилістичних, пунктуаційних норм, користування лінгвістичними словниками; вироблення мовного смаку шляхом розширення філологічного кругозору; уміння використовувати набуті знання при роботі з мовним матеріалом;

– формування мовленнєвих і комунікативних компетенцій шляхом:

– поглиблення знань про функціонально-стилістичну систему української мови, засвоєння норм мовленнєвої поведінки в різних сферах і ситуаціях спілкування та вдосконалення вмінь і навичок спілкування в науковій та офіційно–діловій сферах, оволодіння різноманітними стратегіями і тактиками ефективної комунікації, генерування вартісних зразків власної мовленнєвої творчості, виховання потреби самоосвіти і самооцінки для постійного вдосконалення особистісно–мовленнєвої діяльності;

– розвитку вмінь і навичок переконливо викладати свої думки, дискутувати, , використовуючи різні способи аргументації, вести діалог із співрозмовниками, дотримуючись правил мовленнєвого етикету; працювати з різними типами текстів, у тому числі й з мовними формами різних жанрів, стилів і підстилів;

– оволодіння вмінням сприймати, впізнавати, аналізувати, зіставляти мовні явища і факти, коментувати їх, оцінювати їх під кутом зору нормативності, відповідності сфері й ситуації спілкування;

– формування дослідницької компетенції, вдосконалення вмінь і навичок самостійної роботи з науковим текстом, різними джерелами наукової інформації, зокрема електронної; розвиток умінь інформаційної переробки тексту, пошук інноваційних технологій.

Успіх комунікативного акту буде залежати від уміння мовця зацікавити реципієнта сказаним. Отже, для успіху сучасній людині потрібно володіти мистецтвом комунікації, тобто мати відповідну комунікативну компетентість. Учень повинен усвідомлювати, що прислів'я "по одягу зустрічають, а за розумом проводжають" передає початок і кінець інтеракції, характерний для безпосереднього спілкування між людьми: спочатку адресант звертає увагу на стать, вік, статуру і, звичайно, одяг адресата, потім, під час розмови, – на поставу, жести, вираз обличчя тощо. Ф. Хміль визначає інтеракцію як "…процес організованих вербальних і невербальних взаємодій, які виникають під час спілкування" [18: 56].

Відповідно на основі комунікативних умінь і навичок встановлюється стратегічна комунікативна компетентісність як "…здатність користуватися мовою залежно від ситуації. Особлива якість мовленнєвої особистості, набута в процесі спілкування або спеціально організованого навчання. Комунікативна компетентність складається з мовленнєвої компетенції (уміння застосовувати знання мови на практиці, користуватися мовними одиницями), мовної компетенції (знання одиниць мови (знання одиниць мови та правил їх поєднання), предметної компетенції (уміння на основі активного володіння загальною лексикою відтворювати в свідомості картину світу), прагматичної компетенції (здатність до здійснення мовленнєвої діяльності, зумовленої комунікативною метою, до вибору необхідних форм, типів мовлення. урахування функціонально-стильових різновидів мовлення)" [13: 70].

Укладаючи документ, слід дотримуватися певних правил, які допоможуть виробити точний стислий, ясний та послідовний стиль письма, а саме:

1. Використовувати мовні засоби, які були б зрозумілими широкому загалу та відповідали нормам літературної мови, конкретному стилю чи підстилю.

2. Від 1-ї особи однини викладати текст у таких документах, як:

– автобіографія (Я,… народилася,… навчаюся…);

– заява (Прошу зарахувати…, працюю на посаді…);

3. Від 3-ї особи однини викладати текст у таких документах, як:

– запрошення (Школа запрошує…);

– оголошення (Школа надає…).

4. Доцільно вживати прямий порядок слів у реченнях:

– коли підмет передує присудкові;

– коли означення стоїть перед означуваним словом;

– коли додаток стоїть після керуючого слова;

– коли вставні слова стоять на початку речення.

5. Уникати вживання багатозначних слів, а наявні пояснювати в певному контексті.

6. Уникати образних висловів, емоційно забарвлених слів і синтаксичних конструкцій та суб'єктивного ставлення до викладеного. Тон службового документа має бути нейтральним.

7. Не переобтяжувати текст іншомовними словами, якщо є їхні українські відповідники.

8. Використовувати лише загальноприйняті, стандартні скорочення та абревіатури.

9. Уникати немилозвучності, однозвучності з іншими скороченнями.

10. Уникати вживання скорочень назв грошових та фізичних одиниць (крім формул); одиниць виміру; символів, знаків: %, №, $, якщо вони без цифрових позначень і не перебувають у таблицях, схемах.

11. Слідкувати за дотриманням логічної послідовності викладу матеріалу, фактів. Підкреслюючи наступність визначення причинно-наслідкових зв'язків між фактами, подіями чи явищами, треба викладати їх у зв'язній черговості здійснення: у першу чергу, насамперед, спочатку; одночасно, водночас; потім, після, далі, у підсумку, завершуючи, насамкінець та ін.

12. Надавати перевагу простим реченням, мовним кліше, «канцеляризмам».

13. Пам'ятати, що лише своєчасність і актуальність інформації, викладу факту чи оперативного реагування робить документ дієвим, доцільним і потрібним.

На заняттях із вивчення зазначеної теми доцільними будуть такі форми і методи роботи з учнями:

– оглядова (у більш підготовлених класах евристична) лекція, самостійне вивчення навчальної літератури, виконання індивідуальних самостійних та контрольних тестових робіт, передбачених навчальним планом; робота з довідниковими джерелами, зокрема з Інтернет-ресурсами;

– завдання на мовне вправляння (різноманітні вправи значною мірою для самостійної роботи), тести;

– завдання дослідницько-пошукового характеру, спрямовані на розвиток комунікативно-мовленнєвих умінь;

– корекція та редагування текстів;

– моделювання ситуацій; виконання проблемно-пошукових завдань;

Як відомо, молодь Харкова спілкується переважно російською мовою. Використовуючи українську мову в окремих ситуаціях спілкування, мовці допускають ряд мовленнєвих огріхів та помилок. Так, фонетична інтерференція, яка виявляється в порушені вимови окремих звуків української мови (тобто в порушенні орфоепічних норм) під впливом російської, простежується у вимові лексем типу *[ант'іпат'ія], [р'ітм], [т'ел'ев'ізор], [н'ерви], [с'іс'тема], [траг'ед'ія], [с'ер'ія], [газ'ети]* замість *[антипат'ія], [ритм], [телев'ізор], [нерви], [система], [трагед'ія], [сер'ія], [газети]*.

Наявність лексичної інтерференції, яка базується на невмотивованому введенні в українське мовлення російських слів засвідчують вислови *я тебе не заставляю* – замість нормативного *я тебе не примушую* (пор.: з рос. *я тебя не заставляю)*; *ти знаєш того врача* – замість нормативного *ти знаєш того лікаря; у вас часи є* – замість нормативного *у вас годинник є; який красивий ковьор* - замість нормативного *який красивий килим; я так считаю* – замість нормативного *я так вважаю* (пор.: з рос. *я так считаю*) тощо.

Явища семантичної інтерференції спостерігаються під час використання слів у невластивому для них в українській мові значенні, що зумовлено міжмовною омонімією: наприклад, слово *неділя* вживається у невластивому для нього в українській мові значенні "тиждень"; *простила* використовується у значенні "застудилася"; *замісник* – у значенні

“заступник”, *область* – у значенні “частина тіла”, *адрес* – у значенні “місце проживання” (пор.: українські пароніми *адрес – адреса*), *блюдо* – у значенні “страва” тощо.

Відхилення від морфологічних та синтаксичних норм української мови, що виникли під впливом російської, засвідчують наявність граматичної інтерференції: *це сталося із-за відсутності учителя* – замість укр. *це сталося через відсутність учителя; село в п’яти кілометрах* – замість укр. *село за п’ять кілометрів тощо.*

У мовленні учнів були зафіксовані також явища так званої “подвійної інтерференції”, тобто траплялися випадки поєднання різних видів інтерференції в одному слові: наприклад, *разговарювати* (пор.: рос. *разговаривать* та укр. *розмовляти*), *получає* (пор.: рос. *получает* та укр. *одержує, отримує*), *рісують* (пор.: рос. *рисуют* та укр. *малюють*), *закончився* (пор.: рос. *закончился* та укр. *закінчився*). Наведені приклади являють собою поєднання в слові лексичної та граматичної (а у випадку *разговарювати* – і словотвірної) інтерференції: введені в українське мовлення російські лексеми (лексична інтерференція) оформлено за граматичними нормами української мови (граматична інтерференція). Порівняймо також: *б[о]льниця, [о]біжайся, позавтр[і]кав, возмущає[ц’]я, [о]бщітельний, п[о]лєзно* – приклади поєднання лексичної та фонетичної інтерференції: введені в українське мовлення російські слова (лексична інтерференція) вимовляються за фонетичними нормами української мови (фонетична інтерференція).

У цій ситуації особливо актуальним виявляється оволодіння стратегічними компетенціями оптимальної мовної поведінки у професійній, тобто навчальній, сфері. Адже саме професійна сфера, за даними соціолінгвістичних досліджень, є найбільш сприятливою для функціонування української мови. Зокрема дані, отримані у ході вивчення мовної поведінки учнів, засвідчують, що в позародинному спілкуванні українською мовою найчастіше послуговуються при спілкуванні на навчальні теми, що насамперед зумовлено з тим, що всі навчальні предмети в гімназії № 46 викладаються української мовою.

Російськомовні учні зазначали, що спочатку намагалися, конспектуючи, перекладати текст навчального матеріалу, що читається українською, російською мовою. Але оскільки ця робота вимагала додаткового часу, частина речень записувалась українською мовою, в результаті чого в конспекті запанував досить дивний код, якась “мішана мова”, своєрідний суржик у письмовому варіанті. Це стимулювало учнів до запису лекцій українською мовою і відразу ж зняло психологічне напруження. Наступним логічним кроком стало вільне україномовне спілкування з викладачем.

Таким чином, можна зі значною долею впевненості стверджувати, що вивчення стилістики української мови дозволяє не лише підтримати наявні україномовні тенденції в навчальному спілкуванні, а й сприяє засвоєнню оптимальних способів оперування мовою як знаряддям досягнення успіху в навчанні взагалі

Необхідно також зазначити, що проблема формування стратегічної мовленнєвої компетенції має як соціологічний, так і особистісний характер, адже особистість значною мірою може повноцінно розвиватися і реалізувати свої здібності лише при достатньо високому рівні мовленнєвого розвитку.

У ході вивчення стилістики української мови значна увага приділяється культурі мовлення, мовленнєвому етикету, а також мистецтву публічного виступу.

Процес навчання мови й мовлення ґрунтується на інтелектуальному розвитку учнів і одночасно є рушійною силою. Тому для формування мовленнєвої компетенції особливе значення має єдність мови і мислення.

Мовленнєві вправи включають рецептивну, репродуктивну й продуктивну діяльність, відповідно до якої виділено такі види:

а) рецептивні (загальномовленнєві й стилістичні) вправи, що вимагають від учнів сприймання, усвідомлення і фіксування в пам’яті здобутої інформації, характеристики мовних засобів, групування мовних явищ за вказаними ознаками, знаходження стилістичних невідповідностей у тексті;

б) репродуктивні вправи, які пов’язані з уміннями учнів відтворювати наявні знання (за зразком, схемою, пам’яткою) і потребують добору мовних засобів за певною ознакою;

в) продуктивні вправи передбачають творче застосування знань, зокрема, в новій ситуації, вільне володіння всіма видами мовленнєвої діяльності, необхідними для виконання вправ з трансформації текстів, редагування, написання різних за стилями, типами й жанрами мовлення творів.

Така система вправ дає змогу реалізувати комунікативно-діяльнісний і функціонально-стилістичний підходи до навчання мов.

У процесі свідомого і творчого використання виражальних засобів необхідно розуміти стилістичну роль мовних одиниць, вміти створювати зв'язні тексти (усні й письмові) різної стильової спрямованості, володіти навичками доцільно використовувати різні форми мовленнєвого етикету.

Завдання мають бути спрямовані на спостереження над текстом, його редагування, поширення, скорочення, конструювання елементів висловлювання з урахуванням запропонованої мовленнєвої ситуації.

Сформована мовленнєва компетентність передбачає творення зв'язного тексту в єдності змісту й форми. Саме вивчення теми „Реферат. Правила його оформлення " передбачає формування таких умінь і навичок:

– уміння працювати з книгою: уміння виділити головну думку з прочитаного, коротко записувати її, складати план прочитаного з одного чи кількох джерел, конспектувати, писати повідомлення, доповіді, реферати;

– уміння сприймати чуже мовлення на слух і вести обговорення: оцінювати виступ товариша, ставити запитання для уточнення чи поглиблення фактів, висловлювати своє ставлення до викладених фактів, уміти дискутувати;

– уміння здійснювати логічні операції: аналіз, синтез, класифікацію, порівняння, зіставлення, робити аналогії, узагальнення тощо.

Робота над рефератом передбачає:

- пошук, збір і вивчення джерел наукової інформації, які відображають тему дослідження;
- переосмислення отриманої інформації;
- розвиток практичних навичок аналізу відповідних мовних фактів, явищ;
- класифікацію і систематизацію теоретичних положень, висновків, зроблених за темою дослідження;
- продумування оформлення рефератів пошукової роботи та її захист;
- розвиток навичок доповідача та його опонента у процесі захисту реферату.

Роботу учня, пов'язану з написанням реферату, умовно поділяють на три етапи: підготовчий (організаційний); творчий (самостійно-пошуковий); заключний (оформлення і захист роботи).

Вимоги до підготовки:

- ретельна підготовка до виступу на практичному занятті;
- відбір найбільш переконливих, дохідливих, цікавих фактів для викладу головних положень роботи;
- повинні бути передбачені можливі контраргументи, готовність до їх спростування.

Методика проведення захисту:

- захист проводиться (за графіком) під час практичних занять за визначеним розділом;
- попереднє репрезентування реферату визначеними учнями;
- на виступ відводиться 10 хвилин;
- потім виступає рецензент із інформацією про якість виконаної роботи; обговорення змісту реферату;
- підсумок результатів захисту, виставлення оцінки.

Така методика організації захисту написаних рефератів дає кожному старшокласнику можливість побувати в ролі і доповідача, й опонента, розвиває вміння передавати навчальну інформацію і критично осмислювати, аналізувати її зміст.

Висновки. Сучасне соціальне замовлення на підготовку громадянина, який не лише має певний обсяг знань, а й передусім спроможний самостійно вирішувати нестандартні

задачі, застосовуючи альтернативне мислення, демонструвати постійне прагнення до удосконалення навчальної діяльності. Отже, для успіху сучасній людині потрібно володіти мистецтвом комунікації, тобто мати відповідну стратегічну комунікативну компетентість.

Перспективи подальших досліджень. У подальших наших дослідженнях ми плануємо продовжити роботу над методикою формування стратегічної мовної комунікативної компетентності учнів старших класів у процесі вивчення стилістики української мови.

Список використаних джерел

1. Адольф В. А. Профессиональная компетентность современного учителя: монография / В. А. Адольф. – Красноярск: Изд-во КГУ. – 1998. – 310 с.
2. Антонович-Давиденко Б. Як ми говоримо / Б. Антонович-Давиденко. – К.: Либідь, 1991. – 188 с.
3. Борисов П. П. Компетентостно-деятельный подход и модернизация содержания общего образования / П. П. Борисов // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2003. – N 1.– С. 58–61.
4. Борисюк И. В. Просодическая интерференция / И. В. Борисюк / Украинско-русское двуязычие: Социологический аспект. – К.: Наукова думка, 1988. – 218 с.
5. Дорофеев А. Профессиональная компетентность как показатель качества образования / А. Дорофеев // Высшее образование в России. – 2005. – № 4. – С. 30–33.
6. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. – К.: Ленвіт, 2003 – С. VIII.
7. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании. Авторская версія / И. А. Зимняя. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 40 с.
8. Іванішин З. Мова і нація / З. Іванішин, Я. Радевич-Винницький. – Дрогобич: Відродження, 1994. – 218 с.
9. Компетентностный подход как способ достижения нового качества образования : материалы для опытно-экспериментальной работы в рамках Концепции модернизации российского образования на период до 2010 года // Национальный фонд подготовки кадров, Институт новых технологий образования. – М., 2002. – С. 116–201.
10. Кузнєцова Т. В. Двомовна сім’я як об’єкт соціолінгвістичного дослідження / Т. В. Кузнєцова // Проблеми семантики слова, речення та тексту. – К., 1999. – С. 232–237.
11. Курило О. Уваги до сучасної української літературної мови / О. Курило. – Торонто: Нові дні, 1960.
12. Лернер И. Я. Дидактические основы методов обучения / И. Я. Лернер. – М.: Педагогика, 1981.– 186 с.
13. Маркова А. К. Психология профессионализма / А. К. Маркова. – М.: Теис, 1996. – 308 с.
14. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. Е. Петров; под ред. Е. С. Полат. – М.: Академия, 2003. – 272 с.
15. Одарченко П. Про культуру української мови / П. Одарченко. – К.: Смолоскип, 1997. – 312 с.
16. Пометун О. І. Компетентісний підхід до оцінювання рівнів досягнень учнів / О. І. Пометун. – К.: Презентація на нараді Центру тестових технологій 19.10.2004 р. – 10 с.
17. Семчинський С. В. Семантична інтерференція мов / С. В. Семчинський. – К.: Вища школа, 1974. – 327 с .

18. Топалова В. М. Формирование социокультурной компетенции студентов технического вуза (на материале английского языка): дис. … канд. пед. наук / В. М. Топалова. – К., 1998. – 168 с.)
19. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Ф. І. Хміль. – К.: Академвидав, 2004 – 280 с.
20. Хуторской А. В. Ключевые компетенции. Технологии конструирования / А. В. Хуторской // Народное образование. – 2003. – № 5. – С. 55–61.
21. Шумарова Н. П. Мовна компетенція особистості в ситуації білінгвізму / Н. П. Шумарова. – К.: КДЛУ, 2000. – 144 с.
22. http://bdpu.org/scientific_published/pedagogics
23. http://www.knukim.edu.ua/articles_gonchar.htm
24. http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=6&n=45&c=930
25. http://newacropolis.org.ua/ua/mif2003.htm/vlasenko31.htm

Колесник Л. Ф.

Формування стратегічних комунікативних компетентностей у процесі вивчення стилістики української мови

Розглянуто шляхи формування мовленнєвої стратегічної компетенції як сукупності потенціалів реалізації знань, умінь, досвіду для успішної творчої діяльності з урахуванням усвідомлення проблеми, подання прогнозованих результатів, визначення причин, що перешкоджають діяльності, пропозиції щодо їх усунення, здійснення необхідних дій та оцінки прогнозованих результатів.

Ключові слова: мовленнєва стратегічна компетентність, стратегічна компетенція, комунікативність, ключові компетентності, комунікативно-діяльнісний і функціонально-стилістичний підходи вивчення мови.

Колесник Л.Ф.

Формирование стратегических коммуникативных компетентностей в процессе изучения стилистики украинского языка

Рассмотрены пути формирования речевой стратегической компетенции как совокупность потенциалов реализации знаний, умений, опыта, для успешной творческой деятельности с учетом осознания проблемы, представления прогнозируемых результатов, определения причин, которые препятствуют деятельности, предложения относительно их устранения, осуществления необходимых действий и оценки прогнозируемых результатов.

Ключевые слова: речевая стратегическая компетентность, стратегическая компетенция, коммуникативность, ключевые компетентности, комуникативно-деятельностный и функционально стилистический подходы в изучении языка.

L. Kolecnik

Forming Strategic Communicative Competences in the Process of Studying Stilistics of the Ukrainian Language

The are considered the ways of forming a speech stratigic competence as a set of realization potentials of knowledge, skills, experience for successful creative activities, taking into account the acknowledgement of the problem, presentating the results prognosed, defining the causes impeding activities, suggestions about their elimination, realization of the necessary actions and estimation of the results prognosed.

Key words: speech stratigic competence, communicativeness, key competences, comunikation-activity and functional stylistic approaches in learning a language.

Стаття надійшла до редакції 15.12.2011 р.